Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Julkiset hankinnat"

(96/C 212/03)

Talous- ja sosiaalikomitea päätti 4. heinäkuuta 1995 työjärjestyksensä 23 artiklan toisen kohdan nojalla laatia lausunnon aiheesta "Julkiset hankinnat".

Lausunnon valmistelusta vastannut teollisuus-, kauppa-, käsiteollisuus- ja palvelujaosto hyväksyi lausuntonsa 8. toukokuuta 1996. Esittelijänä oli José Gafo-Fernández.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 336. täysistunnossaan (toukokuun 29. päivän kokouksessa) enemmistön äänin seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 108 ääntä puolesta, 1 vastaan ja 3 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Julkisten hankintojen merkitystä on arvioinut parhaiten Cecchini tunnetussa raportissaan Euroopan unionin sisämarkkinoiden toteuttamatta jättämisen kustannuksista. Tässä 1985 laaditussa raportissa ns. "julkisten hankintojen" vuosittainen arvo arvioitiin 530 000 miljoonaksi ecuksi, mikä vastaa noin 15 % Euroopan unionin bkt:stä. Hankinnoista vain vaatimattomat 2 % annettiin muista kuin hankintaviranomaisen jäsenvaltiosta tuleville yrityksille. Tämä voi olla merkki "yhteisöllistämisen" puutteesta ja siitä, että tällä alalla on paljon tehtävää. Komission parhaillaan tekemät lisätutkimukset osoittavat myöskin, että kansallisen tason viranomaiset vastaavat 30 prosentista kaikista julkisista hankinnoista, alueellisten yhteisöjen osuus on 25 prosenttia ja julkisten tai yksityisten yritysten osuus loput 45 prosenttia.

1.2. Tilanteen kohentamiseksi Euroopan unioni on 70-luvulta lähtien säätänyt huomattavan määrän lakeja tehdäkseen julkisten hankintojen myöntämismenettelystä avoimemman ja tasapuolisemman. Valittu säädösmuoto on vuodesta 1986 ollut 100 A artiklan nojalla direktiivi.

1.3. On tärkeää tarkentaa julkisten hankintojen määritelmää ja siten näiden säädöksien kohdetta. Julkisilla hankinnoilla tarkoitetaan julkisyhteisön tai siihen rinnastettavan yhteisön tekemiä hankintasopimuksia tavarantoimituksista, rakennusurakoista tai palveluista. Julkisyhteisöjä ovat valtionhallinto, alueelliset ja paikalliset viranomaiset ja eräissä tapauksissa jopa yksityiset yritykset, jotka jonkin yleishyödyllisen palvelun toimittajana voidaan perustamissopimuksen 90 artiklan nojalla rinnastaa julkisyhteisöihin.

1.4. Direktiivin valitseminen säädösmuodoksi oli väistämätöntä, sillä valtion ja julkisyhteisöjen tekemiä hankintoja koskevaa yhteisön lainsäädäntöä täytyy yhtenäistää, ja tämä on viranomaisten kannalta hyvin herkkä alue. Tämän vuoksi oli tarpeen sovittaa yhteisön lainsäädäntö eri jäsenmaissa voimassa oleviin menettelyihin ja käytäntöihin. Valittu säädösmuoto on kuitenkin aiheuttanut joitakin ongelmia:

- Se on hidastanut jäsenmaiden kansallisen lainsäädännön sopeuttamista direktiivin mukaiseksi. Erityisesti alueellisten ja paikallisten elinten tasolla on vaikeuksia.

- Yhteisön direktiivien velvoitteista on erilaisia tulkintoja.

1.5. Euroopan unioni allekirjoitti 15. huhtikuuta 1994 uuden sopimuksen julkisista hankinta- ja urakkasopimuksista GATTin Uruguayn kierroksen loppupäätelmien mukaisesti. Muiden muutosten ohella sopimuksella muutettiin myös kynnysarvoja, ja Euroopan unionin on mukauduttava tähän. Komission direktiiviehdotus KOM(95) 107 oli keino, jolla tämä oli tarkoitus saavuttaa. Komitea antoi siitä lausuntonsa 5. heinäkuuta 1995 [1].

1.6. Julkisia hankintoja koskeva yhteisön lainsäädäntö koostuu kahdesta suuresta direktiiviryhmästä:

- direktiivit rakennusurakoista, tavaranhankinnoista ja palveluista (joissa määritetään yhtenäistämisen vähimmäisehdot);

- valitusmenettelyä koskevat regressidirektiivit, jotka mahdollistavat kolmenlaiset toimet: väliaikaiset toimet (kuten laittoman hankintapäätöksen toimeenpanon keskeyttäminen), hankintapäätöksen mitätöiminen ja korvausten myöntäminen kärsineille osapuolille vahingonkorvauksina ja korkoina.

Toisaalta on erotettava toisistaan yleisluonteiset direktiivit ja ns. "suljettuja aloja" (vesija energiahuolto, liikenne ja teletoiminta) koskevat direktiivit, jotka julkaistaan toisessa vaiheessa. Nämä direktiivit poikkeavat edellisistä hankintaviranomaisen määrittelyn, soveltа-

[1] EYVL N:o C 256, 2. 10. 1995.

misen vähimmäisarvojen, teknisten yksityiskohtien sekä julkisuus-, kilpailu- ja myöntämisehtojen suhteen.

1.7. Kaikkien julkisten hankintojen ei luonnollisestikaan katsota kuuluvan tämän sääntelyn alaisuuteen. Rahalliselta arvoltaan pienempiä hankintoja varten on määritetty joukko vähimmäiskynnysarvoja, jotka GATT-sopimuksen yhteydessä tehtyjen muutosten jälkeen ovat seuraavat:

- sopimukset julkisista rakennusurakoista: 5 000 000 ecua;

- sopimukset tavaratoimituksista ja palveluista: yleisissä tapauksissa keskushallinnolle 130 000 ecua ja muille hankintaviranomaisille 200 000 ecua, suljetuilla aloilla 400–600 000 ecua.

Näihin kynnysarvoihin ei missään tapauksessa lasketa mukaan arvonlisäveroa ja niiden suuruus ecuissa tarkistetaan joka toinen vuosi.

1.8. Menettelyn avoimuus ja eri jäsenvaltioiden yritysten tasavertainen kohtelu on tarkoitus saavuttaa neljänlaisilla toimilla:

- Kilpailujen julkisuus: kilpailut on julkaistava määräaikana Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä sekä elektronisessa online-tietokannassa kuten TEDissä ("Tender Electronic Data").

- Tarkkojen kilpailuperusteiden määrittäminen: Tämä edellyttää, että hyväksytään tekniset vaatimukset ja yhteisön standardit, tai jos tällaisia ei ole, kansalliset standardit, jotka ovat kaikkien jäsenmaiden yritysten saatavilla ja jotka perustuvat mainituissa direktiiveissä määritettyyn hierarkiaan. (Tällä pyritään estämään teknisten standardien käyttö kilpailun rajoittamiseen tai vääristämiseen.) Se edellyttää myös sopimuksen tekomenettelyjen avoimuuden (avoin, rajoitettu tai neuvottelumenettely) sekä tarjousten valintaperusteiden määrittämistä.

- Avoin valintamenettely: Tämä tarkoittaa edellä mainittujen perusteiden soveltamista, julkisuutta sekä hylättyjen tarjousten hylkäyspäätösten perustelua. Samansuuntaisia ovat toimet myöntömenettelyjen avoimuuden kirjalliseksi todentamiseksi.

- Jälkikäteinen valvonta toteutuu Euroopan komission oman "valvontajärjestelmän" tai jonkin sellaisen yrityksen kantelun kautta, jota on sen mielestä syrjitty, tai kansallisille tuomioistuimille tai Luxemburgissa toimivalle Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle esitettävinä kanteina.

1.9. Talous- ja sosiaalikomitealla on ollut viime vuosina mahdollisuus antaa lausuntoja näistä direktiiviehdotuksista [1]. Komitean lausunnot voidaan tiivistää seuraavasti:

1.9.1. Komitea muistutti vaikeuksista, joita julkisten hankintojen avaamista koskevan sääntelykehyksen laatiminen käytännössä kohtaisi ja ehdotti, että direktiivejä jatkossa muokattaisiin kertyneiden kokemusten mukaisesti.

1.9.2. Komitea vaati suurempaa avoimuutta tarjousten määrittämisessä ja valinnassa sekä korosti regressidirektiivin tavattoman suurta merkitystä. Tästä huolimatta se epäili, kattaisiko kynnysarvojen madaltaminen tai tilastotietojen ilmoittamisvelvollisuuden laajentaminen tällaisten toimien suuret hallinnolliset kustannukset. Lisäksi komitea vaati parantamaan pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua kilpailuihin.

1.9.3. Komitea vaati myös joustavaa lähestymistapaa kilpailujen teknisten vaatimusten määrittämiseen tavarantoimittajayrityksiä käytettäessä, jotta löydettäisiin tasapaino mahdollisen kilpailun syrjinnän ja vaatimusten tarkan määrittämisen tarpeen välillä.

2. Arvio nykytilanteesta

2.1. Tällä hetkellä ei ole tarkkaa arviota koko yhteisölle avoimien julkisten hankintojen tarjouskilpailujen määrästä ja niiden taloudellisesta merkityksestä. EUROSTAT on aloittanut työt asian tiimoilta, mutta saatujen tietojen mukaan ne ovat melkoisesti myöhässä. Euroopan komissiolla on käytössään joitakin asiaa koskevia tietoja, joista käy ilmi tällaisten sopimusten suunnaton määrä (sekä tämän aiheuttamat hallinnolliset ongelmat) ja niiden makrotaloudellinen merkitys.

2.2. Komitea haluaa mainita, että tilastollisen avoimuuden puute, joka johtuu jäsenvaltioiden puuttuvasta tahdosta koota tilastoja ja edistää tilastointia, on yksi

---

[1] – Komitean lausunto vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminta-alan sopimuksista 25. maaliskuuta 1992, EYVL N:o C 106, 27. 4. 1992.
– Komitean lausunto julkisia rakennusurakoita koskevista sopimuksista 25. maaliskuuta 1992, EYVL N:o C 106, 27. 4. 1992
– Komitean lausunto julkisia rakennusurakoita koskevista sopimuksista 22. lokakuuta 1992, EYVL N:o C 332, 16. 12. 1992.
– Komitean lausunto julkisia tavaranhankintoja koskevista sopimuksista 22. lokakuuta 1992, EYVL N:o C 332, 16. 12. 1992.

tämän sisämarkkinoiden myötä huipentuvan ongelman laajuuden havaitsemista haittaava tekijä.

2.3. Paitsi että julkisten hankintojen tarjouskilpailujen tehokas avaaminen tukee sisämarkkinoiden tehokasta toteuttamista, se voi alentaa tuntuvasti – joissain tapauksissa jopa hyvin huomattavasti – näiden direktiivien alaisten julkisyhteisöjen urakka-, tavarantoimitus- tai palvelusopimuksista maksamia summia. Julkisten varojen tehokkaampi käyttö voi edistää merkittävästi talous- ja rahaliiton edellyttämää julkisen vajeen supistamista.

2.4. Myöskään julkisten hankintasopimusten avaamisen sosiaalista ulottuvuutta ei voida unohtaa. Avaaminen ei saa missään tapauksessa eikä missään maassa johtaa sosiaaliturvan tason laskuun. Tämä edellyttää, että nämä näkökohdat otetaan huomioon alihankintasopimusten ehdoissa ja ostettaessa palveluja kolmansien maiden yrityksiltä. Ensimmäisen myönteisen joskin riittämättömän askelen tähän suuntaan otti neuvosto, joka useita vuosia kestäneiden neuvottelujen jälkeen hyväksyi yhteisen kannan rajat ylittäviä alihankintoja koskevaan direktiiviin (työntekijöiden komennukset).

2.5. Julkisten hankintasopimusten tarjouskilpailujen todellinen avaaminen edellyttää ennen kaikkea muutosta hankinnoista päättävien viranomaisten asenteissa. Näiden on oivallettava kokonaishyöty, joka syntyy kilpailu- ja tehokkuusperiaatteiden soveltamisesta jonkin työn teettämiseen tai tavaran tai palvelun ostamiseen samoin laatu- ja luotettavuustakuin.

2.6. Euroopan komissio on aloittanut suuren joukon rikkomusoikeudenkäyntejä sekä kansallisen lainsäädännön mukauttamisen viivyttelyn että jäsenvaltioiden viranomaisten puutteellisen tai lainvastaisen oikeussäädösten soveltamisen takia.

2.7. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on antanut useita tuomioita ja aloittanut lukuisia oikeudenkäyntejä edellä mainittuihin näkökohtiin liittyen. Aihetta koskevat tuomiot alkavat käytännössä jo muodostaa yhdenmukaista lainsäädäntöä, joka voi nopeuttaa myöhempiä oikeudenkäyntejä etenkin kansallisissa tuomioistuimissa. Seuraavassa on tiivistelmä tuomioiden tärkeimmistä päätelmistä:

– direktiivien suora sovellettavuus myös silloin, kun direktiiviä ei ole siirretty kansalliseen lainsäädäntöön tai kun kansallinen lainsäädäntö ei noudata tarkasti direktiiveissä määritettyjä yleisiä periaatteita (asia 10/76),

– kaikkien kilpailuihin osallistuvien tarjousten esittäjien tasapuolisen kohtelun periaate (asia 243/89),

– direktiiveistä poikkeamisen ja niiden kumoamisen rajoittaminen erityisesti urakoita ja tavarantoimituksia koskevien neuvottelumenettelyjen ollessa kyseessä (asia 194/88),

– alueellisille tai paikallisille yrityksille myönnettyjen liiallisten tai perusteettomien etuuksien kielto (asia 21/88),

– kielto rajoittaa kilpailuun pääsy tietylle yritysryhmälle puolueellisista syistä (asia 272/91),

– kielto käyttää myöntämismenettelyssä tiettyjä perusteettomia tai epäsuhtaisia sosiaalisia kriteereitä, kuten pitkäaikaistyöttömien palkkaaminen (asia 10/76), tai tiettyä kansallisuutta olevien siirtotyöläisten käyttäminen (asia 113/89),

– velvollisuus julkistaa kilpailut etukäteen, paitsi odottamattomissa ja asianmukaisesti perustelluissa "ehdottoman kiireellisissä" tapauksissa (asia 24/91),

– yritysryppääseen kuuluvan yrityksen pääsy kilpailuun, vaikka siltä puuttuisi tarvittava materiaali ja keinot toteuttaa kilpailun päämäärä (asia 389/92).

2.8. Euroopan komissio on perustanut kaksi julkisia hankintoja koskevien tarjouskilpailujen avaamisen neuvoa-antavaa komiteaa. Toinen niistä koostuu eri jäsenvaltioiden hallinnon edustajista ja toinen yhteiskunnallis-ammatillisten tahojen edustajista. Komiteoiden tehtävänä on neuvoa komissiota julkisia hankintoja koskevien direktiivien soveltamisessa sekä toimia sen apuna sisällytettäessä direktiivejä kansalliseen lainsäädäntöön ja eräänlaisena kiintopisteenä kansallisella tasolla.

2.9. Ns. Molitor-ryhmä antoi kesäkuussa 1995 selvityksessään Euroopan unionin lainsäädännön ja hallinnon yksinkertaistamisesta viisi julkisia hankintoja koskevaa suositusta. Ne olivat seuraavat:

– Direktiivit tulee siirtää kansalliseen lainsäädäntöön annetuissa määräajoissa.

– Direktiivien tavoitetta helpottaa pääsyä julkisten hankintojen markkinoille ei saa rajoittaa suorasti tai epäsuorasti kansallisilla määräyksillä.

– Direktiivit voitaisiin korvata joukolla selkeästi muotoiltuja periaatteita, joita tarvittaessa tuetaan asetuksella; näin vältetään jäsenvaltioiden väliset erot ja edistetään avoimuutta. (Komissio on yksiselitteisesti torjunut tämän ehdotuksen juridisista syistä ja koska

ei ole sopivaa rajoittaa asetuksella jäsenvaltioiden pelivaraa sovittaa yhteisöstandardit kunkin maan todellisuuteen.)

- Jäsenvaltioiden tulisi taata, että julkisia hankintoja koskevien yhteisön sääntöjen rikkomisesta säädettyjä rangaistuksia sovelletaan yhtä tiukasti koko yhteisön alueella.

- Vaikka periaatteesta julkaista kokonaisia tarjouskilpailuja pidetään kiinni, tulisi pk-yritysten osallistumisen helpottamiseksi käyttää enemmän kansallisia tai kansainvälisiä alihankkijoita.

2.10. Komitea valmistelee lausuntoa teknisistä standardeista ja kansallisten vaatimusten ja standardien varmennusmenettelystä ja vastavuoroisesta tunnustamisesta. Tässä yhteydessä se katsoo, että yhteisön standardien hyväksymistä tulisi mahdollisuuksien mukaan nopeuttaa. Standardit ovat keskeisessä osassa ehkäistäessä vääristymiä, joita kansallisten standardien tai yksittäisten maiden alakohtaisten erityisstandardien käyttö saattaa julkisten hankintakilpailujen avaamisessa aiheuttaa.

2.11. Julkisia hankintoja koskevien tarjouskilpailujen suhteen komitea katsoo, että alihankkijoiden käyttäminen on työjärjestelymuoto, joka liittyy pääasiassa eri töiden vaatimaan erityisosaamiseen. Tässä yhteydessä pk-yrityksille tulee varata erityisasema.

On kuitenkin muistettava, että erityisesti alihankinta-alalla lyödään laimin sopimuksia ja turvallisuusstandardeja. Komitea käyttääkin tilaisuutta hyväkseen ja suosittaa, että neuvosto tekee aloitteen jäsenvaltioiden huomion kiinnittämiseksi tämän tärkeän talouden alan valvontaan sekä lakien ja sopimusten noudattamiseen.

2.12. TSK on pannut merkille, että useissa jäsenvaltioissa perustetaan kansallisia järjestöjä edistämään näiden periaatteiden soveltamista julkisiin hankintoihin [1]. TSK tukee päättävästi tällaisia hankkeita, sillä komitea voi tehdä yhteistyötä tiedottamisen alalla avoimuuden parantamiseksi sekä periaatteita käytäntöön soveltamisesta vastaavan henkilöstön kouluttamisessa.

3. Julkisia hankintoja koskevan tarjouskilpailun tehokkaan avaamisen keskeisiä ongelmia

3.1. Verratakseen ongelmia, joita niin hankintaviranomaisilla kuin tarjouskilpailuihin osallistujilla on kyseisten direktiivien soveltamisessa, sekä arvioidakseen direktiivien tehokkuutta kustannus-hyöty-suhteena komitea järjesti joulukuussa 1995 Düsseldorfissa ja Bonnissa joukon kuulemistilaisuuksia, joihin osallistui Saksan julkishallinnon (liittohallituksen ja osavaltioiden) ja yhteisön lainsäädäntöä käytännössä soveltavien eri yhteiskunnallis-ammatillisten järjestöjen edustajia. Kuulemiset olivat erittäin hyödyllisiä: ne antoivat suoraa tietoa lainsäädännön täytäntöönpanon juridisista ja käytännön ongelmista niin hankintaviranomaisten kuin tarjoajienkin näkökulmasta.

3.2. Jatkoksi näille kuulemisille laadittiin tämän lausunnon liitteenä 3 oleva kysely. Se lähetettiin erittäin monille julkisten hankintasopimusten kanssa tekemisissä oleville yhteiskunnallis-ammatillisille organisaatioille. Vaikka vastausten kokonaismäärää (noin 80) on pidettävä vain osittain edustavana otoksena, vastausten ja niiden sallimien johtopäätösten yhteneväisyyden perusteella on mahdollista määrittää joukko yleisluontoisia esteitä. Komitea tietää, että komissio on saamassa valmiiksi tiukan tieteellisen tutkimuksen, joka perustuu suureen määrään kyselyjä. Komitea on hyvin tyytyväinen tähän komission aloitteeseen ja toivoo, että tutkimuksen tulokset välitetään sille sisämarkkinoiden tarkkailuelimen työskentelyn yhteydessä.

3.3. Kyselytutkimuksen perusteella voidaan päätellä, että vaikka hankintaviranomaiset ja tarjoajat ovat tietoisia alan kansallisesta lainsäädännöstä, niillä on perusteltuja epäilyksiä järjestelmän kustannus-hyöty-suhteesta. Ne koskevat varsinkin järjestelmän mukanaan tuomia viivytyksiä sekä kielimuurista johtuvia ja hallintokustannuksia.

3.4. Seuraavassa esitetään, joskaan ei kattavasti, joitain keskeisiä ongelmia. Selkeyden vuoksi ne on pyritty ryhmittelemään objektiivisten perusteiden mukaan.

3.5. *Lainsäädäntöön ja sen täytäntöönpanoon liittyvät ongelmat*

- eräille maille itse direktiiveissä myönnetyt siirtymäajat,

[1] Forum Öffentliches Auftragswesen (Forum ÖA) e.V.
Gustaf-Heinemann-Ufer 84–88, D–50968 Köln
Associazione "Verso l'Europa"
Via S. Bartolomeo – Pal Vitelli
I–06012 Città Di Castello (PG)
The Association for Regulated Procurement (ARP)
Windsor House
Temple Row
UK–Birmingham B2 5LF
Nederlandse Vereniging voor Aanbestedingsrecht
Postbus 75505
N–1070 AM Amsterdam
Asociación Española de Contratación Pública y Regulada
María de Molina, 44
E–28006 Madrid
ESB Forum on Public Procurement in Ireland (Fpp)
27 Lower Fitzwilliam Street
IRL–Dublin 2

- direktiivien siirtämisessä kansalliseen lainsäädäntöön ilmenneet viivästykset; alueellisten ja paikallisten viranomaisten tasolla mahdollisesti ilmenevät erityisongelmat; suora sovellettavuus julkisiin tai niihin rinnastettaviin yrityksiin,

- joissain tapauksissa yhteisön lainsäädännön soveltumaton siirtäminen jäsenvaltioiden lainsäädäntöön,

- kansallisten ja etenkin paikallisten viranomaisten vastahakoisuus soveltaa julkisia hankintoja koskevia sääntöjä omaan toiminta-alaansa,

- vastaavat ongelmat, joita voi syntyä jäsenvaltioiden kansallisen turvallisuuden kannalta elintärkeiksi katsotuissa tai niihin erityisesti rinnastettavissa toiminnoissa,

- kynnysarvojen tarkistus; ongelmat, jotka johtuvat vaihtokurssien heilahteluista.

3.6. *Tarjouskilpailujen suunnittelun ongelmat*

- sellaisten yhteisötason, kansallisten tai erityisalakohtaisten yhtenäisten teknisten standardien, joiden mukaan tarjoukset valitaan, sekä palvelujen tarjoajia velvoittavien standardien puute,

- yritysten arviointi ja tarjousten laatuluokitus,

- tarjousten arviointiperusteiden julkisuus ja avoimuus,

- avoin ja tasapuolinen kulloisenkin sopimusmenettelyn valinta (avoin, rajoitettu tai neuvottelumenettely),

- sopimusten jakaminen pienempiin hankkeisiin yhteisön tarjouskilpailun avaamiskynnyksen välttämiseksi,

- hankintaviranomaisen jäsenvaltion sosiaalisten olojen huomioonottaminen.

3.7. *Kilpailujen julkistamisvaiheen ongelmat*

- tarjouskilpailuilmoitusten standardointi,

- kilpailuilmoitusten lähettämistä ja julkaisemista Virallisessa lehdessä koskevien määräaikojen riittämättömyys,

- kiinnostuneiden yritysten, erityisesti pk-yritysten, tiedonsaanti ja varsinkin niiden pääsy aiheeseen liittyviin tietokantoihin,

- yleiset ongelmat, jotka ovat yhteydessä alihankkijoiden käyttämiseen, joka työjärjestelymuoto liittyy pääasiassa eri töiden vaatimaan erityisosaamiseen,

- rajoitettujen listojen laatiminen kutsukilpailu- ja neuvottelumenettelyä noudatettaessa,

- yleisesti ottaen pk-yritysten vaikeudet osallistua näihin kilpailuihin tyydyttävin ehdoin,

- yritystietojen luottamuksellisuuteen liittyvät yleiset ongelmat.

3.8. *Sopimuksen tekovaiheen ongelmat*

- valintaperusteiden avoimuus ja niiden yhteneväisyys kilpailuilmoituksessa määritettyjen perusteiden kanssa,

- hylkäämisen perustelu yrityksille, jotka sitä erikseen pyytävät (liikesalaisuusongelma).

3.9. *Valitusmenettelyyn liittyvät ongelmat*

- Euroopan komission valvontavaltuuksien ja tiedonsaantioikeuksien tehostaminen ja vahvistaminen,

- kansallisten tuomioistuimien ja Luxemburgissa toimivan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen rooli; asianomaisten yritysten valitusoikeus ja tätä alaa sääntelevän lainsäädännön luominen,

- päätösten sovellettavuus: ehkäisevät toimet, vahingonkorvaukset ja rangaistusjärjestelmä,

- yhdenmukaistetun pakotekehyksen tarve sekä kansallisten viranomaisten erilainen suhtautuminen julkisiin hankintoihin liittyvien velvoitteiden täyttämättä jättämiseen.

4. Joitain konkreettisia ehdotuksia julkisten hankintojen myöntömenettelyjärjestelmän parantamiseksi Euroopan unionissa

4.1. Kyselytutkimuksen vastausten perusteella voidaan esittää alustavia ideoita konkreettisiksi toimiksi. Tällaisia ovat seuraavat:

4.2. On tähdennettävä, että kiireellisintä ja ensisijaista on, että kaikki jäsenvaltiot saattavat sisäisen lainsäädäntönsä julkisia hankintoja koskevien direktiivien mukaiseksi ja mukauttavat sitä yhteisölainsäädännön hengen mukaiseksi niissä tapauksissa, joissa sisäisen lainsäädännön ja direktiivien yhteensopivuus on osoittautunut riittämättömäksi.

4.3. Ennen kuin yhteisön lainsäädäntöön tehdään mitään muutoksia, nykyistä lainsäädäntöä on vahvistettava ja se on pantava täytäntöön. Mahdollisten myöhempien muutosten on perustuttava kokemuksiin, joita on hankittu nykyisen järjestelmän täydestä toiminnasta useiden vuosien ajan.

4.4. On arvioitava mahdollisuuksia tehostaa komission rahoittamia koulutusohjelmia, jotka voidaan toteuttaa kunkin maan yhteiskunnallis-ammatillisten järjestöjen avulla ja joilla valmennetaan ja koulutetaan hankintaviranomaisten ja yritysten henkilöstöä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä pk-yrityksiin, jotka

ovat kiinnostuneita julkisiin hankintakilpailuihin osallistumisesta.

4.5. Tulee luoda eri jäsenvaltioiden nykyisiä rakenteita hyväksi käyttäen yhdistyksiä ja foorumeita, jotka edistävät julkisia hankintoja. Niiden tehtävistä voidaan mainita alan koulutusohjelmien kehittäminen sekä toiminen kansallisen tason neuvontapisteinä, jotka auttavat yhteisö- ja kansallisen lainsäädännön tulkintaongelmissa.

4.6. Kehitetään uusia vaihtoehtoja ja menettelyjä – esim. parantamalla sähköisiä tiedotus- ja ilmoittautumiskanavia – kilpailujen julkistamisen sekä myöntömenettelyn sisäisen avoimuuden ja julkisuuden valvonnan parantamiseksi sekä pk-yritysten kilpailuihin osallistumisen edistämiseksi perustamalla eurooppalaisia taloudellisia eturyhmittymiä, jotka ovat niitä koskevan kansallisen tai yhteisön lainsäädännön alaisia.

4.7. Tarkennetaan komission tiedonannolla direktiivien hierarkisointiperusteisiin sovitettujen teknisten standardien soveltamisperusteita.

4.8. Tehostetaan komission yhteistyötä alan kansallisten viranomaisten ja julkisten hankintojen foorumien kanssa asennemuutoksen nopeuttamiseksi julkisten hankintojen hallinnossa ja mahdollisesti esiin nousevien ongelmien tunnistamiseksi ja ratkaisemiseksi sekä teknisen avun varmistamiseksi sellaisille paikallis- ja aluetason julkisille elimille, jotka käynnistävät direktiivin sovellusalaan kuuluvia tarajouskilpailuja.

4.8.1. Komitean mielestä komission olisi kiireesti perustettava eurooppalaisista yhteiskunnallis-ammatillisista tahoista koostuva neuvoa-antava elin. Tämä olisi kansallisia yhdistyksiä täydentävä välttämätön vastakappale, ja sen avulla komissio voisi kuulla urakoiden sekä tavara- ja palvelutoimitusten tarjoajien ehdotuksia sekä kertoa itse näille huolenaiheistaan ja tärkeimmistä tavoitteistaan.

4.9. Jäsenvaltioita tulee kehottaa perustamaan kansallisia elimiä, jotka voivat kerätä ja välittää komissiolle yhtenäisin perustein ja sopivan määräajan kuluessa kansallisen tason tietoa julkisten hankintojen merkityksestä ja todellisesta avautumisesta.

Bryssel, 29. toukokuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER